

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 22.12.2005
COM(2005) 680 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Η δράση της ΕΕ στο πεδίο της εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού για την αξιοποίηση
των επιτευγμάτων του Ευρωπαϊκού Έτους Εκπαίδευσης μέσω του Αθλητισμού (EYES)
2004**

{SEC(2005)1741}

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Η δράση της ΕΕ στο πεδίο της εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού για την αξιοποίηση
των επιτευγμάτων του Ευρωπαϊκού Έτους Εκπαίδευσης μέσω του Αθλητισμού (EYES)
2004**

“Orandum est ut sit mens sana in corpore sano”¹
(Decimus Iunius Iuvenalis, 1^{ος} αιώνας μ.Χ. AD)

“Move your body, stretch your mind” (Ασκώ το σώμα, διευρύνω το πνεύμα)
(το έμβλημα του EYES 2004)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με την παρούσα ανακοίνωση η Επιτροπή ανταποκρίνεται στο αίτημα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την υποβολή έκθεσης για τα μέτρα που ελήφθησαν στη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Έτους Εκπαίδευσης μέσω του Αθλητισμού 2004 (EYES 2004) σύμφωνα με το άρθρο 12 της απόφασης² για την ανακήρυξη του Ευρωπαϊκού Έτους.

Η ανακοίνωση παρουσιάζει τα κύρια επιτεύγματα του Ευρωπαϊκού Έτους μαζί με προτάσεις για να δοθεί συνέχεια στο πεδίο της εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού. Στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής περιγράφονται οι ενέργειες και οι δραστηριότητες που εφαρμόζονται ως μέρος του EYES 2004. Οι εκθέσεις και οι προτάσεις της Επιτροπής βασίζονται σε μια ανεξάρτητη αξιολόγηση³

Το EYES 2004 ανακηρύχθηκε με στόχο να αυξηθεί η ενημέρωση σχετικά με τις δυνατότητες που προσφέρει ο αθλητισμός ως μέσο για την εκπαίδευση και την κοινωνική ένταξη. Διαδόθηκε ένα μήνυμα: στις πολυπολιτισμικές μας κοινωνίες ο αθλητισμός μπορεί και πρέπει να γίνει ένα μέσο που πρέπει να χρησιμοποιείται στην τυπική και άτυπη εκπαίδευση.

Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, οι αθλητικές οργανώσεις και οι δημόσιοι φορείς συνεργάστηκαν στη διάρκεια του Έτους έτσι ώστε αξίες όπως η ευγενής άμιλλα, η ανεκτικότητα, η ομαδική εργασία και ο σεβασμός προς τους κανόνες και προς τους αντιπάλους να μεταδίδονται μέσω αθλητικών δραστηριοτήτων στους πολίτες μας και ιδίως στους νέους.

Οι προσδοκίες που δημιούργησε η πρωτοβουλία στην ευρωπαϊκή κοινωνία των πολιτών, τα απτά αποτελέσματα που καταγράφηκαν στη διάρκεια του Έτους και ο θετικός του αντίκτυπος (μέρος 2) αξίζουν να λάβουν τη σωστή συνέχεια σε επίπεδο πολιτικής (μέρος 3).

¹ «Νους υγιής εν σώματι υγεί»

² Απόφαση 291/2003/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 43 της 18.2.2003, σ. 1).⁷

³ Έκθεση αξιολόγησης από την εταιρεία Eureval-C3E
http://www.europa.eu.int/comm/sport/action_sports/aees/aees_en.html#Evaluation

2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΚΥΡΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ EYES 2004

2.1. Στόχοι και αποτελέσματα

Ο ευρύτερος στόχος του έτους ήταν η προώθηση της εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού στην τυπική και άτυπη εκπαίδευση και ως μέσου για την κοινωνική ένταξη προκειμένου να αναπτυχθούν η γνώση και οι δεξιότητες με την ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και αθλητικών οργανώσεων.

Στους πιο συγκεκριμένους στόχους του Έτους περιλαμβάνονται η προώθηση των εθελοντικών δραστηριοτήτων, η κινητικότητα των μαθητών και οι ανταλλαγές μέσω αθλητικών δραστηριοτήτων, η κοινωνική ένταξη μειονεκτουσών ομάδων και η δημιουργία καλύτερης ισορροπίας μεταξύ πνευματικής και σωματικής άσκησης στη σχολική ζωή.

Για το σκοπό αυτό πραγματοποιήθηκαν δραστηριότητες πληροφόρησης και επικοινωνίας καθώς και πολυάριθμα σχέδια και πρωτοβουλίες. Τα κύρια αποτελέσματα είναι τα εξής:

- Εμπλοκή των 25 κρατών μελών και των 3 χωρών ΕΖΕΣ/ΕΟΧ: Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Νορβηγία
- 167 σχέδια έλαβαν συγχρηματοδότηση τα οποία επιλέχθηκαν ανάμεσα από 1643 αιτήσεις·
- 66 σχέδια στο πεδίο της τυπικής εκπαίδευσης: 22 για την ενσωμάτωση του αθλητισμού στη σχολική ζωή, 21 για την προώθηση της εκπαιδευτικής αξίας της κινητικότητας και των ανταλλαγών, 17 για τη χρησιμοποίηση του αθλητισμού στην προώθηση πιο υγιεινού τρόπου ζωής και 6 για την εκπαίδευση των νέων αθλητών που λαμβάνουν μέρος στον αγωνιστικό αθλητισμό·
- στον τομέα της μη τυπικής μάθησης, 60 σχέδια για τη χρήση των αξιών του αθλητισμού σε δραστηριότητες για νέους (47 σχέδια) και ενηλίκους (13 σχέδια), 25 για τη χρήση του αθλητισμού στην κοινωνική ένταξη μειονεκτουσών ομάδων, 12 για την αναπηρία και 4 για τη μη τυπική μάθηση μέσω εθελοντικών δραστηριοτήτων·
- 30 τελετές (έναρξης και λήξης στο πλαίσιο του EYES)·
- εκπροσώπηση σε 12 διεθνείς εκδηλώσεις όπως το ευρωπαϊκό κύπελλο ποδοσφαίρου (Euro) 2004 και οι Ολυμπιακοί και οι Παραολυμπιακοί Αγώνες;
- 2 Ευρωβαρόμετρα.

Οι ενέργειες που απευθύνονταν σε υπεύθυνους για τη λήψη πολιτικών αποφάσεων, εκπαιδευτικούς λειτουργούς, μαθητές και φοιτητές, ηγετικά στελέχη αθλητικών οργανώσεων, νέους και άπορες κοινωνικές ομάδες.

2.2. Εφαρμογή

2.2.1. Συνεργασία με ενδιαφερόμενους φορείς

Η επιτυχία της πρωτοβουλίας εξαρτιόταν από την ομαλή και τη συνεχή συνεργασία με τα κράτη μέλη και την ευρωπαϊκή κοινωνία των πολιτών. Η ευρεία συναίνεση που επιτεύχθηκε σχετικά με την έκδοση της απόφασης για την ανακήρυξη του Ευρωπαϊκού Έτους επιβεβαιώθηκε από την ενεργό συμμετοχή και την εμπλοκή όλων των ενδιαφερομένων φορέων για την υλοποίησή του.

Η συνεργασία με τις συμμετέχουσες χώρες συντονίστηκε από τη Συμβουλευτική Επιτροπή στην οποία αντιπροσωπεύονταν οι περισσότερες από τις χώρες αυτές με απεσταλμένους από τα υπουργεία Παιδείας και Αθλητισμού. Έτσι δημιουργήθηκε το πρώτο σταθερό ευρωπαϊκό δίκτυο δημοσίων αρχών υπεύθυνων για την εκπαίδευση και τον αθλητισμό, το οποίο κατέστησε δυνατή μια έντονη αλληλεπίδραση όχι μόνον σε ευρωπαϊκό αλλά και σε εθνικό επίπεδο. Η συνεργασία αυτή συμπληρώθηκε από το δίκτυο των εθνικών φορέων συντονισμού που ορίστηκαν από τα κράτη μέλη και ήταν αρμόδιοι για τον τεχνικό συντονισμό και την υλοποίηση της πρωτοβουλίας σε εθνικό επίπεδο.

Η ενεργός εμπλοκή της ευρωπαϊκής κοινωνίας των πολιτών, ιδίως του Αθλητικού Κινήματος, ήταν σημαντική για την επίτευξη των στόχων του Έτους.

Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ συμμετείχαν ενεργά στις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Έτους. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμμετείχε σε μια σειρά εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων στη διάρκεια του EYES 2004 όπως στην ειδική ημέρα EYES στη διάρκεια των Παραολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή των Περιφερειών έδωσαν στο θέμα του αθλητισμού υψηλή προτεραιότητα στις ημερήσιες διατάξεις τους στη διάρκεια του 2004 και διοργάνωσαν διάφορες εκδηλώσεις οι οποίες συνέβαλαν στην προβολή της πρωτοβουλίας.

Στη διάρκεια του Έτους, η Επιτροπή συνεργάστηκε με το Συμβούλιο της Ευρώπης, κυρίως με τη συγχρηματοδότηση ενός σχεδίου στον τομέα της εκπαίδευσης για τη δημοκρατική ιδιότητα του πολίτη στην Ευρώπη. Στο πλαίσιο των προετοιμασιών για το Διεθνές Έτος Αθλητισμού και Φυσικής Αγωγής το 2005, θεσπίστηκε εποικοδομητικός διάλογος με την UNESCO με στόχο τη συνέχιση των δραστηριοτήτων το 2005.

2.2.2. Συνοχή και συμπληρωματικότητα

Η συνέργια μεταξύ του EYES 2004 και των εθνικών και τοπικών πολιτικών για την εκπαίδευση μέσω του αθλητισμού έχει αναγνωριστεί ομόφωνα από τους εμπλεκόμενους συντελεστές. Το Ευρωπαϊκό Έτος παρείχε μια ευκαιρία για συνεργασία και δικτύωση ανάμεσα στους συντελεστές η οποία δεν θα υπήρχε χωρίς την κοινοτική δράση. Επίσης επέτρεψε την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και είχε ευεργετική επίδραση με διάφορους τρόπους:

- Οι συμμετέχουσες χώρες συμπλήρωσαν το ποσό του προϋπολογισμού της ΕΕ που προβλεπόταν για τα σχέδια του EYES 2004 προκειμένου να χρηματοδοτηθούν σχέδια που δεν είχαν επιλεγεί λόγω δημοσιονομικών περιορισμών.

- Πρότυπες πειραματικές ενέργειες με στόχο την προώθηση μιας καλύτερης ισορροπίας ανάμεσα στην πνευματική και τη σωματική άσκηση στη σχολική ζωή δρομολογήθηκαν από τις συμμετέχουσες χώρες (π.χ. διαγωνισμός για την απονομή βραβείων στα «σχολεία με περισσότερο αθλητικό προσανατολισμό» σε 8 κράτη μέλη).
- Διάφορα επίπεδα της δημόσιας διοίκησης (εθνικά, περιφερειακά και τοπικά) δραστηριοποιήθηκαν στην κατάρτιση ενεργειών και προγραμμάτων για την προώθηση της εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού. Ακόμη και σε μη συμμετέχουσες χώρες, όπως η Ρουμανία, θεσπίστηκε εθνικό πρόγραμμα πρωτοβουλιών για την επίτευξη των στόχων του EYES 2004.
- Πολυάριθμες πρωτοβουλίες αναλήφθηκαν από δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς που έλαβαν ηθική υποστήριξη από την ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της έγκρισης για τη χρησιμοποίηση του λογότυπου EYES.
- Με το EYES επιτεύχθηκαν συνέργιες με τα προγράμματα ΣΩΚΡΑΤΗΣ και ΝΕΟΛΑΙΑ και με τις εκστρατείες ενάντια στο κάπνισμα και στις διακρίσεις (π.χ. 603 σχέδια που προωθούν τον αθλητισμό συγχρηματοδοτήθηκαν μέσω του προγράμματος ΝΕΟΛΑΙΑ στη διάρκεια του 2004).
- Τέσσερις μελέτες ανατέθηκαν για την αύξηση της γνώσης σχετικά με διάφορες πτυχές της εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού⁴.

Συνεπώς το Ευρωπαϊκό Έτος μπορεί να θεωρηθεί μια συνεκτική πρωτοβουλία τόσο σε εσωτερικό πλαίσιο (μεταξύ των διαφόρων μέτρων και ενεργειών που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο του EYES 2004) όσο και σε εξωτερικό πλαίσιο (συνέργια με άλλες εθνικές ή ευρωπαϊκές πολιτικές). Ιδιαίτερα αξιοσημείωτη ήταν η συνοχή με τις εθνικές και τοπικές πολιτικές εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού.

2.3. Αξιολόγηση του αντίκτυπου

Ο μεγάλος αριθμός αιτήσεων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων επιβεβαίωσε τις τεράστιες προσδοκίες και τη ζήτηση στην ευρωπαϊκή κοινωνία για συγκεκριμένες πρωτοβουλίες στον τομέα της εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού.

Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Έτους κινητοποιήθηκαν χιλιάδες οργανώσεις στην Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης σχεδίων. Σταθερά δίκτυα και συχνά νέες εταιρικές σχέσεις δημιουργήθηκαν και αναπτύχθηκαν μεταξύ της εκπαίδευσης και του αθλητισμού. Το EYES 2004 παρείχε πολυάριθμα παραδείγματα ορθής πρακτικής πέρα από τα επιτεύγματά του στη δικτύωση.

Ο κύριος αντίκτυπός του ήταν:

- σημαντική συμβολή στη διάδοση των εκπαιδευτικών αξιών του αθλητισμού,
- ενίσχυση και αύξηση της αναγνώρισης των δραστηριοτήτων στον τομέα της εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού,

4

http://europa.eu.int/comm/sport/whatsup/index_en.html

- συμβολή στην αλλαγή της νοοτροπίας του ευρωπαϊκού κοινού στον τομέα αυτόν.

Το μήνυμα της Επιτροπής διαδόθηκε στους κύκλους των εμπειρογνομόνων στο τομέα της εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού και οι ιδέες που προωθήθηκαν από το EYES 2004 έχουν υιοθετηθεί εμπράκτως από πολιτικούς, από ηγετικά στελέχη αθλητικών οργανώσεων και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και από επιστήμονες. Οι λεπτομέρειες των σχεδίων που πραγματοποιήθηκαν διαδόθηκαν ευρύτερα στην Ευρώπη σε CD-ROM. Ωστόσο, ορισμένες καινοτόμες ενέργειες αξίζει να προβληθούν ευρύτερα, όχι μόνον μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών (μέσω διαδικτύου, συνεδριάσεων κ.λπ.) αλλά επίσης μέσω συμπληρωματικής πολιτικής δράσης.

Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και οι αθλητικές οργανώσεις που συμμετείχαν στο Ευρωπαϊκό Έτος δηλώνουν ότι εκπληρώθηκαν όλες οι προσδοκίες τους. Συνεπώς, μπορούμε να πούμε ότι η πρωτοβουλία επέτυχε τους στόχους της.

Ωστόσο, οι επιδράσεις του Έτους φαίνεται ότι υπήρξαν πιο περιορισμένες σε άλλα θέματα, π.χ. στην προώθηση του αθλητισμού ως μέσου για την κοινωνική ένταξη μειονεκτουσών ομάδων, στην ενθάρρυνση καλύτερης ισορροπίας μεταξύ της πνευματικής και σωματικής άσκησης στη σχολική ζωή και στην προβολή της θετικής συμβολής που παρέχει η εθελοντική εργασία και η κινητικότητα των φοιτητών. Μολονότι στους εν λόγω τομείς πραγματοποιήθηκαν διάφορα σχέδια και μάλιστα μερικά από αυτά ήταν πράγματι πολύ καινοτόμα, δεν μπορούμε όμως ακόμη να πούμε ότι είχαν επαρκή αντίκτυπο.

Οι νοοτροπίες έχουν αλλάξει όσον αφορά την ανάγκη για καλύτερη ενσωμάτωση του αθλητισμού στην εκπαίδευση, τόσο στην τυπική όσο και στη μη τυπική, και συνεπώς για τη δικτύωση και καλύτερη συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των αθλητικών οργανώσεων.. Ωστόσο, δεν μπορεί να θεωρηθεί δεδομένο ότι αυτά τα διδάγματα θα εφαρμοστούν στην πράξη. Υπάρχει ανάγκη για περαιτέρω πολιτική υποστήριξη.

3. ΑΝΑΓΚΗ ΣΥΝΕΧΙΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Οι εκπαιδευτικές αξίες του αθλητισμού αναγνωρίστηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας⁵, το οποίο ζήτησε από τα κοινοτικά θεσμικά όργανα να λάβουν δεόντως υπόψη τις εκπαιδευτικές αξίες του αθλητισμού στις ενέργειές τους σύμφωνα με διάφορες διατάξεις της συνθήκης, εφόσον, όπως αναγνωρίστηκε στη δήλωση 29 που επισυνάφθηκε στη συνθήκη του Άμστερνταμ, ο αθλητισμός σφυρηλατεί την ταυτότητα των ανθρώπων. Στη δήλωση της Νίκαιας το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογράμμισε ότι “η Κοινότητα, στη δράση της δυνάμει των διαφόρων διατάξεων της Συνθήκης πρέπει να λαμβάνει υπόψη, ακόμα και αν δεν έχει άμεσες αρμοδιότητες στον τομέα αυτό, την κοινωνική, εκπαιδευτική και πολιτιστική αποστολή του αθλητισμού, στις οποίες στηρίζεται η ιδιαιτερότητά του.”

⁵

Η δήλωση IV που επισυνάπτεται στα συμπεράσματα της Προεδρίας Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 7-9.12.2000

Το Συμβούλιο, στο ψήφισμά του της 17ης Δεκεμβρίου 1999⁶ σχετικά με τη διάσταση της άτυπης εκπαίδευσης των αθλητικών δραστηριοτήτων στο πρόγραμμα ΝΕΟΛΑΙΑ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, κάλεσε την Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, να καταστρώσει συγκροτημένη προσέγγιση με σκοπό να αξιοποιηθούν οι άτυπες εκπαιδευτικές δυνατότητες των αθλητικών δραστηριοτήτων, επειδή θεωρεί ότι οι αθλητικές δραστηριότητες των νέων μπορούν να έχουν παιδαγωγική αξία που συμβάλλει στην ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών. Αυτή η διάσταση μη τυπικής εκπαίδευσης υποστηρίχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο υπογράμμισε την εκπαιδευτική και κοινωνική αξία του αθλητισμού καθώς και το ρόλο του για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας⁷.

Το EYES 2004 έδωσε απάντηση τόσο στη δήλωση όσο και στο ψήφισμα. Η θετική αντίδραση των ευρωπαίων πολιτών και των θεσμικών οργάνων στο EYES 2004 κατέστησε εμφανή την ανάγκη για ενίσχυση των δεσμών και της συνεργασίας ανάμεσα στον κόσμο του αθλητισμού και στον κόσμο της μη τυπικής εκπαίδευσης ως μέσου για τον εφοδιασμό των πολιτών της ΕΕ με δεξιότητες χρήσιμες για να αντεπεξέλθουν στις νέες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν μέσα σε κοινωνίες που παρουσιάζουν συνεχώς μεγαλύτερη κινητικότητα και πολυμορφία (το 2004 82% των πολιτών ήταν υπέρ της παροχής μεγαλύτερης έμφασης στο ρόλο του αθλητισμού στην εκπαίδευση και 63 % υποστήριζε την ιδέα της μεγαλύτερης συνεργασίας ανάμεσα στην ΕΕ, στις αθλητικές οργανώσεις και στις εθνικές κυβερνήσεις⁸).

3.1. Προσδοκίες από την τυπική εκπαίδευση

Η έρευνα έδειξε ότι η τακτική σωματική άσκηση βελτιώνει την ψυχική και σωματική υγεία και ότι αναγνωρίζεται σήμερα η θετική της συμβολή στη μαθησιακή διαδικασία. Η τυπική εκπαίδευση θα μπορούσε να εκμεταλλευτεί καλύτερα τις αξίες που μεταδίδονται μέσω του αθλητισμού για την ανάπτυξη γνώσης, κινήτρων, δεξιοτήτων, προθυμίας για προσωπική προσπάθεια και επίσης κοινωνικών ικανοτήτων όπως η ομαδική εργασία, η αλληλεγγύη, η ευγενής άμιλλα και η αποδοχή της αποτυχίας σε ένα πολυπολιτισμικό πλαίσιο. Συνεπώς, ο αθλητισμός είναι σημαντικός στην τυπική εκπαίδευση για την απόκτηση και την ανάπτυξη βασικών ικανοτήτων⁹ που όλοι χρειάζονται για την προσωπική ολοκλήρωση, την κοινωνική ένταξη και την απασχολησιμότητα.

Αφετέρου, η τυπική εκπαίδευση παίζει σημαντικό ρόλο στην ενθάρρυνση συνηθειών που οδηγούν σε τακτική σωματική άσκηση και στην αποβολή ανθυγιεινών συνηθειών στον τρόπο ζωής, πράγμα που είναι σημαντικό καθώς η υγεία των πολιτών μας φαίνεται να φθίνει λόγω έλλειψης σωματικής άσκησης. Επιπλέον, η τυπική εκπαίδευση συμβάλλει στη βελτίωση των τυπικών προσόντων αυτών που εργάζονται σε επαγγέλματα συναφή με τον αθλητισμό και σε ένα καλύτερο και πιο ασφαλές περιβάλλον αθλητισμού. Αυτό συνδέεται στενά με τη συνεχή ανάπτυξη των προσόντων και των ικανοτήτων από τον τομέα αθλητισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο (κυρίως μέσω της μη τυπικής μάθησης) η οποία θα υποστηρίζεται από τα κοινά

⁶ EE C 8, της 12.1.2000, σ. 5

⁷ EE C 135 της 7.5.2001, σ. 274.

⁸ Απαντήσεις στο έκτακτο ΕΥΡΩΒΑΡΟΜΕΤΡΟ 213 «Πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αθλητισμός» Δεκέμβριος 2004

⁹ Πρόταση σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση (doc COM/2005/0548 τελικό

επίπεδα αναφοράς που παρέχονται από το μελλοντικό Πλαίσιο Ευρωπαϊκών Προσόντων¹⁰.

Συνεπώς η εκπαίδευση και ο αθλητισμός αντιμετωπίζουν κοινές προκλήσεις και αμφότεροι τομείς μπορούν να δώσουν σωστές απαντήσεις στους ευρωπαίους πολίτες εάν τεθεί σε κίνηση η σωστή διαδικασία γόνιμης διασταύρωσής τους.

Το EYES 2004 συνέβαλε στην αύξηση των προσδοκιών των ευρωπαίων πολιτών από ενέργειες που αποσκοπούν στη βελτίωση της χρήσης των εκπαιδευτικών και κοινωνικών αξιών του αθλητισμού στην τυπική εκπαίδευση. Η προσδοκία από το Ευρωπαϊκό Έτος οδήγησε στα ακόλουθα κύρια αιτήματα και ιδέες:

- να χρησιμοποιείται η εθνική πραγματογνωμοσύνη για την ανάπτυξη σε επίπεδο ΕΕ μεγαλύτερης κατανόησης και καλύτερης επίγνωσης του ρόλου του αθλητισμού και της σωματικής άσκησης στη σχολική ζωή και για την προώθηση της αναγνώρισης των θεσμικών οργάνων και των οργανώσεων που συμβάλλουν στην καλύτερη ένταξη των αθλητικών δραστηριοτήτων στο σχολείο (π.χ. με την προώθηση της αναγνώρισης από τα κράτη μέλη σχολείων με αθλητικό προσανατολισμό με βάση τα κριτήρια που ορίζονται σε επίπεδο ΕΕ.),
- να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με τα αμοιβαία πλεονεκτήματα που προκύπτουν από τη στενή συνεργασία για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και τις αθλητικές οργανώσεις προκειμένου να χρησιμοποιείται καλύτερα το δυναμικό του αθλητισμού για την απόκτηση και την ανάπτυξη βασικών ικανοτήτων που εφοδιάζουν τους νέους και τους ενήλικες με διαπροσωπικές, διαπολιτισμικές, κοινωνικές και πολιτικές ικανότητες για την ενήλικη ζωή,
- να βελτιωθεί η αναγνώριση των προσόντων αυτών που ασχολούνται με τη διδασκαλία στον τομέα των επαγγελματιών που έχουν σχέση με τον αθλητισμό (π.χ. προπονητές και ηγετικά στελέχη αθλητικών οργανώσεων) προκειμένου να αξιοποιηθεί πλήρως το υψηλό δυναμικό δημιουργίας θέσεων εργασίας που μπορεί να συμβάλει στην κοινωνική συνοχή στην Ευρώπη,
- να αξιοποιηθεί το δυναμικό του αθλητισμού και της σωματικής δραστηριότητας στην τυπική εκπαίδευση ως τρόπος για την ανατροπή των σημερινών τάσεων προς τον καθιστικό και παθητικό τρόπο ζωής,
- να χρησιμοποιηθούν πλήρως τα αποτελέσματα του EYES 2004 με την κεφαλαιοποίηση των ορθών πρακτικών που αναπτύχθηκαν στη διάρκεια του Έτους και να αξιοποιηθούν καλύτερα οι δυνατότητες για τη χρηματοδότηση σχεδίων και πρωτοβουλιών που βασίζονται σε αθλητικές δραστηριότητες.

3.2. Προσδοκίες για τη μη τυπική μάθηση

Ο αθλητισμός αφορά όλους τους πολίτες ανεξάρτητα από το φύλο, τη φυλή, την ηλικία και το κοινωνικό και οικονομικό υπόβαθρο και το EYES 2004 επιβεβαίωσε το αυξανόμενο ενδιαφέρον στη χρήση του αθλητισμού ως μέσο μη τυπικής μάθησης. Με το Ευρωπαϊκό Έτος βελτιώθηκε στην ευρωπαϊκή κοινωνία των πολιτών η ζήτηση για τη χρήση του αθλητισμού στη μη τυπική μάθηση ως μέσο για την

¹⁰

Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής Προς ένα Πλαίσιο Ευρωπαϊκών Προσόντων για τη διά βίου μάθηση (doc SEC(2005)957)

προώθηση της κοινωνικής ένταξης, για την ανάπτυξη διαπολιτισμικού διαλόγου και την καταπολέμηση των διακρίσεων, ιδίως του ρατσισμού και ξеноφοβίας.

Τόσο οι αθλητικές οργανώσεις όσο και οι οργανώσεις νεολαίας έχουν συνεχώς μεγαλύτερη επίγνωση των συνεργιών μεταξύ των δύο αυτών τομέων και των δυνατοτήτων που προσφέρονται από το πρόγραμμα ΝΕΟΛΑΙΑ. Το EYES 2004 έχει συμβάλει επίσης στη δημιουργία συνεργιών στον τομέα της ενεργού ιδιότητας του πολίτη. Η συμμετοχή στον αθλητισμό έχει εκπαιδευτικό χαρακτήρα όχι μόνον εξ ορισμού αλλά επίσης και λόγω της ενεργού συμμετοχής σε αθλητικές λέσχες και οργανώσεις, γεγονός που συμβάλει στην ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών μέσω της διδασκαλίας πρακτικών δημοκρατικών αξιών.

Το EYES 2004 απέδειξε επίσης ότι η συνεργασία με οργανώσεις που διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στην κοινωνική ένταξη, τη νεολαία και την ενεργό ιδιότητα του πολίτη έχει ευεργετική επίδραση στις αθλητικές οργανώσεις από την άποψη της αναγνώρισης και της ενίσχυσης της κοινωνικής τους αποστολής.

Ως αποτέλεσμα των προσδοκιών που δημιούργησε το Ευρωπαϊκό Έτος στους ευρωπαίους πολίτες, προέκυψαν οι ακόλουθες ιδέες και απαιτήσεις:

- να χρησιμοποιηθεί η εθνική πραγματογνωμοσύνη για την καλύτερη κατανόηση και την αξιοποίηση του δυναμικού του αθλητισμού ως μέσου για τη μη τυπική μάθηση,
- να αυξηθεί η επίγνωση σχετικά με το δυναμικό του αθλητισμού ως μέσου μη τυπικής μάθησης στους ανθρώπους που εργάζονται στον τομέα του αθλητισμού (λέσχες, ομοσπονδίες κ.λπ.) και στις μη αθλητικές οργανώσεις στους τομείς της νεολαίας, της ενεργού ιδιότητας του πολίτη, της καταπολέμησης των διακρίσεων, της κοινωνικής ένταξης, της καταπολέμησης του ρατσισμού, κ.λπ.,
- να προωθηθεί η αναγνώριση σε επίπεδο ΕΕ της εθελοντικής εργασίας στον αθλητισμό ως μέσου μη τυπικής και άτυπης μάθησης και να ενθαρρύνονται οι νέοι στην ενεργό συμμετοχή σε αθλητικές οργανώσεις προκειμένου να αξιοποιηθεί το δυναμικό του αθλητισμού για την απόκτηση νέων δεξιοτήτων και αξιών της ιδιότητας του πολίτη,
- να αξιοποιηθεί η παιδαγωγική αξία του αθλητισμού για την προώθηση των ανταλλαγών και για την προώθηση των συνεργιών του αθλητισμού στο πλαίσιο των προγραμμάτων της ΕΕ σχετικά με τη μη τυπική μάθηση και την ενεργό ιδιότητα του πολίτη.

3.3. Συνέχεια που δίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Στο πλαίσιο του EYES 2004 τονίστηκε η ανάγκη για καλύτερη ενσωμάτωση του αθλητισμού στην τυπική και μη τυπική εκπαίδευση και μάθηση και συνεπώς για δικτύωση και καλύτερη συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των αθλητικών οργανώσεων. Ωστόσο, μολονότι το EYES συνέβαλε στην αλλαγή της νοοτροπίας, χρειάζεται ακόμη περισσότερη δράση σε επίπεδο ΕΕ.

Όσον αφορά το αίτημα για δράση που εξέφρασαν οι πολίτες στη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Έτους, η Επιτροπή, εντός των ορίων της αρμοδιότητάς της και σεβόμενη πλήρως την αρχή της επικουρικότητας και της αυτονομίας των

εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των αθλητικών οργανώσεων, θα φροντίσει να δοθεί συνέχεια στο EYES 2004 σύμφωνα κυρίως με τις ακόλουθες γραμμές:

- να πραγματοποιηθούν νέες μελέτες, να οργανωθούν περισσότερες συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων και να εκπονηθούν νέα Ευρωβαρόμετρα με στόχο την ανάπτυξη καλύτερης κατανόησης και περισσότερων γνώσεων σε επίπεδο ΕΕ σχετικά με τη θέση του αθλητισμού και της σωματικής άσκησης στην τυπική και μη τυπική εκπαίδευση,
- να συνεχιστεί η διοργάνωση συνεδριάσεων με δημόσιες αρχές υπεύθυνες για την εκπαίδευση και τον αθλητισμό και να διευρυνθούν για να συμπεριλάβουν ενδιαφερόμενα μέρη αμφοτέρων των τομέων για τη μεγαλύτερη ενημέρωση σχετικά με τα αμοιβαία οφέλη της στενότερης συνεργασίας για τους τομείς της εκπαίδευσης και του αθλητισμού,
- να εντατικοποιηθεί ο διάλογος και η συνεργασία με το αθλητικό κίνημα σχετικά με τις εκπαιδευτικές και κοινωνικές ιδιότητες του αθλητισμού (π.χ.: εθελοντισμός, συμμετοχή στον αθλητισμό κυρίως των γυναικών, καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, εκπαίδευση και προστασία των νέων αθλητών, κ.λπ.),
- να χρησιμοποιηθούν οι δυνατότητες χρηματοδότησης σχεδίων και πρωτοβουλιών για αθλητικές δραστηριότητες στο πλαίσιο άλλων ενεργειών της ΕΕ όπως τα μελλοντικά Ευρωπαϊκά Έτη¹¹ και το νέο πρόγραμμα της ΕΕ “Ολοκληρωμένη διά βίου μάθηση” και να αξιοποιηθεί η παιδαγωγική αξία του αθλητισμού στις ανταλλαγές των πολιτών με την αξιοποίηση των συνεργιών μεταξύ των πρωτοβουλιών για τον αθλητισμό, τη νεολαία και τους πολίτες στο πλαίσιο του προγράμματος της ΕΕ “Νεολαία σε δράση” και “Πολίτες για την Ευρώπη”,
- να βελτιωθεί η αναγνώριση των τυπικών προσόντων σε επαγγέλματα που έχουν σχέση με τον αθλητισμό¹² (π.χ. μέσω της ένταξης του αθλητισμού στο Κοινό Πλαίσιο Εξασφάλισης της Ποιότητας (ένα κοινό πλαίσιο αναφοράς με στόχο την υποστήριξη της ανάπτυξης και της μεταρρύθμισης της ποιότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης) και τη διευκόλυνση της κινητικότητας (π.χ. συμπεριλαμβάνοντας τον αθλητισμό στον τομέα της εφαρμογής του ευρωπαϊκού συστήματος μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων σε όλη την Κοινότητα για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση) επειδή αποτελεί έναν τομέα με υψηλό δυναμικό δημιουργίας θέσεων εργασίας που μπορεί συνεπώς να συμβάλει στην κοινωνική συνοχή στην Ευρώπη,
- να αυξηθεί η επίγνωση της σημασίας της σωματικής άσκησης στην αναχαίτιση των τάσεων παχυσαρκίας με την εξασφάλιση της συνεργασίας στον τομέα του αθλητισμού σε επίπεδο ΕΕ και με την προώθηση της εμπλοκής των ενδιαφερομένων φορέων από τον εκπαιδευτικό και τον αθλητικό τομέα στην

¹¹ Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το ευρωπαϊκό έτος διαπολιτισμικού διαλόγου (2008) {COM(2005) 467 της 5.10.2005}

¹² Η νομικά δεσμευτική πράξη της ΕΕ σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων στον τομέα των κατοχυρωμένων επαγγελμάτων είναι η οδηγία σχετικά με τα επαγγελματικά προσόντα (ΕΕ L 255 της 30.9.2005)

ευρωπαϊκή πλατφόρμα δράσης για τη διατροφή, τη σωματική άσκηση και την υγεία.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Οι κύριοι στόχοι της απόφασης για την ανακήρυξη του Ευρωπαϊκού Έτους έχουν επιτευχθεί. Με τις εισηγήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και της Επιτροπής των Περιφερειών αυξήθηκε η ενημέρωση σχετικά με το δυναμικό του αθλητισμού ως εκπαιδευτικού εργαλείου. Ένα συνεκτικό πλαίσιο συνεργασίας δημιουργήθηκε σε ευρωπαϊκό επίπεδο αλλά ενισχύθηκε επίσης και η εθνική συνεργασία. Επιτεύχθηκε η εκτεταμένη κινητοποίηση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και αθλητικών οργανώσεων, δημοσίων αρχών και κυβερνήσεων.

Επαληθεύτηκε η υψηλή ζήτηση από την κοινωνία των πολιτών για παρέμβαση της ΕΕ στον τομέα της εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού, ιδίως όσον αφορά τη ανάληψη δράσης από την ΕΕ για την ενίσχυση της συνεργασίας ανάμεσα στους τομείς της εκπαίδευσης και του αθλητισμού καθώς και με τις εθνικές κυβερνήσεις.

Συνεπώς η Επιτροπή:

- (1) αναγνωρίζει τα αποτελέσματα του EYES 2004 καθώς και την ανάγκη για την αξιοποίηση του κεφαλαίου της πρωτοβουλίας και την προβολή και διάδοση των ορθών πρακτικών,
- (2) θα αναπτύξει τη δράση της εντός των γραμμών που προτείνονται στην παρούσα ανακοίνωση έτσι ώστε να βελτιωθεί η γνώση στον τομέα της εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού, να προωθηθεί η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και μεταξύ των τομέων της εκπαίδευσης και του αθλητισμού, να εντατικοποιηθεί η χρήση του αθλητισμού υπό την αιγίδα των οργάνων της ΕΕ, να αυξηθεί η αναγνώριση των προσόντων και των δεξιοτήτων στον αθλητισμό και να προωθηθούν οι σωματικές δραστηριότητες,
- (3) Καλεί το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών να αναγνωρίσουν τον αντίκτυπο και τα θετικά αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν από το EYES 2004 και να λάβουν υπόψη στην εργασία τους τις προσδοκίες που δημιουργήθηκαν στη διάρκεια του Έτους αυτού.